

Összefoglaló a magyar EU-elnökség nemzetközi fejlesztési és humanitárius segítségnyújtási programjának végrehajtásáról

I. A magyar EU-elnökség nemzetközi fejlesztési együttműködési (NEFE), valamint humanitárius segítségnyújtási programja és az elért eredmények

A magyar EU-elnökség NEFE programja összességében az előzetesen elképzelt ütemezésben és tartalommal, sikeresen megvalósult. Összesen 9 tanácsi következtetés elfogadására került sor, köztük megszületett a NEFE célú finanszírozással kapcsolatos tagállami vállalások 2010. évi állásának felülvizsgálata alapján készült jelentés és a 2015-ig tartó időszakban teendő lépések irányát felvázoló döntés. A Tanács üdvözölte és széles támogatásáról biztosította a magyar elnökség által önállóan választott és prioritásként kezelt víz témájában, a víz fejlesztésekben játszott szerepéről készült elnökségi összefoglalót, amely a kérdéskör további kezelésére vonatkozóan is ajánlásokat fogalmazott meg az EU fejlesztéspolitikájának reformjával összefüggésben.

A fejlesztési kérdéseket is érintő, ENSZ keretben rendezett nemzetközi konferenciákra való felkészülés, a közös uniós álláspont kialakítása, elfogadtatása, majd a konferenciákon való képviselete és az uniós fellépés egyeztetése zökkenőmentes és eredményes volt, noha a Lisszaboni Szerződésnek köszönhetően az EU külső képviseletében bekövetkezett változások, az EU ENSZ-beli státusza, valamint az uniós intézmények és a soros elnökség közötti munkamegosztás bizonytalanságai miatt kellett elnökségi stábunknak sokszor új megoldásokat találnia a felmerülő problémák, felszültségek mindenki számára elfogadható rendezésére .

A Magyarországon tartott tartott 5 NEFE és humanitárius témájú rendezvény (informális CODEV és COHAFÁ, Strukturált Dialógus záró konferenciája, AKCS-EU Közös Parlamenti Közgyűlése, EVHAC konferencia) mind a szervezettség, mind pedig a magas szintű hazai részvétel és figyelem miatt az érintett országok és az uniós intézmények elismerését váltotta ki. Az elnökség a tagállamok képviselőitől és az uniós intézmények munkatársaitól számos pozitív visszajelzést kapott az ügyek kezelésének általuk szakszerűnek nevezett volta miatt.

Összességében megállapítható, hogy a Magyarország által NEFE téren folytatott, facilitátor attitűdű (amely nem akarta erőszakosan befolyásolni a meghozandó döntések irányát) elnökség, amely a belga megközelítéshez képest sokkal nagyobb hajlandóságot tanúsított a kül- és biztonságpolitikai főképviseelő elfoglaltságai miatt az elnökségnek átadott feladatok ellátására, partnereink szemében sikeresnek minősült. Az észak-afrikai helyzet alakulása nyomán kialakult humanitárius válság kezelésében proaktív módon működtünk közre és magas szinten vettük ki részünket az egyeztetésekből, ami némiképp ellensúlyozta, hogy költségvetési kereteink csak korlátozott lehetőséget biztosítottak a komolyabb segítségnyújtásra.

I.1 Az elnökségi feladatok

Az elnökség időszakában a Külügyminisztérium Nemzetközi Fejlesztési Együttműködési és Humanitárius Segítségnyújtási Főosztálya (NEFEFO) **három tanácsai munkacsoport irányítását látta el** - a horizontális fejlesztéspolitikai kérdésekkel foglalkozó **CODEV**, az afrikai, karibi és csendes-óceáni (AKCS) térség fejlesztésével foglalkozó **ACP**, valamint a humanitárius és élelmiszer-segélyezés kérdéseit tárgyaló **COHAF**A elnöklését. A **két miniszteri tanácsülés** előkészítése mellett **több magyarországi nemzetközi rendezvény** tartalmi előmunkálatai és a lebonyolításban való részvétel, valamint számos, **C. Ashton külügyi főképviseelő által átadott** és a magyar külügyi vezetés által ellátott **feladat** háttérmunkájában való közreműködés képezte az elnökségi feladatok legjavát. Ezen kívül **számos külföldi és hazai szakmai rendezvényen** kellett az elnökség képviselőjének részt venni és szakmai részletkérdésekben véleményt nyilvánítani. Mindezt (valamint az elnökséghez nem kapcsolódó, a hazai NEFE-tevékenység tervezését, szervezését, koordinációját magába foglaló munkát) a 2010-ben 22,5 %-kal csökkentett létszámú NEFEFO **összesen 13 munkatársa és BXL/ÁK 3 szakdiplomata**ja végezte, **2 segítő diplomata** (ÁK-n az Európai Bizottság által kölcsönadott, a NEFEFO-n a brit DFID-től érkezett) **bevonásával**.

I.2 A napirendre került fő kérdések

Tekintettel a nemzetközi fejlesztési együttműködésnek az EU külkapcsolataiban játszott fontos szerepére, a munkacsoportokban 2011 első félévében számos fajsúlyos kérdés került megtárgyalásra. Az **EU fejlesztési politikájának jövőjéről** 2011 végén az Európai Bizottság által kiadott **Zöld Könyv vitája** mellett sor került a **fejlesztések finanszírozására tett tagállami vállalások 2010. évi teljesülésének vizsgálatára** és a 2015-ös céldátumig teendő lépések irányának felvázolására. A magyar elnökség által választott prioritás a **víz nemzetközi fejlesztésben és fenntartható fejlődésben betöltött szerepének** átfogó bemutatása volt. A tanácskozások napirendjét folyamatosan alakították a világpolitika eseményeinek (Szudán, Elefántcsontpart, észak-afrikai mozgalmak, Líbia, Haiti) fejlesztéspolitikai és humanitárius segítségnyújtási vonzatai. A fél év során **két nagyobb ENSZ-konferenciára** került sor, amelyek számottevő NEFE-vonatkozásokkal rendelkeztek (UN Habitat kormányzótanácsai ülése, a Legkevesbé Fejlett Országokról tartott IV. magas szintű ENSZ-konferencia), az ezekkel kapcsolatos uniós álláspont kialakítása és a konferenciák alatti EU-egyeztetések elnöklése/társelnöklése a NEFEFO irányításával zajlott.

Folytatódott és a segélyhatékonysági munkaterv elfogadásával **számottevő eredményt hozott az EU-USA közötti fejlesztéspolitikai párbeszéd**, megrendezésre kerültek az **EU és az afrikai, karibi, csendes-óceáni országokat tömörítő csoport (AKCS) közötti**, különböző szintű és keretekben tartott **egyeztető fórumok**, C. Ashton egyéb elfoglaltságai miatt magyar elnökléssel/társelnökléssel.

Lezárult a civil szervezetek és a helyi önkormányzatok fejlesztési együttműködésbe való bevonásáról szóló ú.n. **Strukturált Párbeszéd** egy éven át tartó konferenciasorozata, amelynek záró eseményére Budapesten került sor.

A **humanitárius együttműködés** terén az elnökségi félév fő témája az **Európai Önkéntes Humanitárius Segítségnyújtási Hadtest (EVHAC)** felállítását célzó javaslat vitája, az **Élelmiszersegély Egyezmény megújításában** való uniós közreműködés és a humanitárius segítségnyújtással kapcsolatos **európai konszenzus félidős értékelése** volt.

I.3 Az elnökség alatt született főbb döntések

Általános fejlesztéspolitikai témában előkészített és elfogadott tanácsi következtetések (TK), egyéb eredmények:

TK az Európai Uniónak a legkevésbé fejlett országokkal foglalkozó negyedik ENSZ-konferencián (LDC IV., Isztambul, 2011. május 9–13.) való részvételére vonatkozó iránymutatásokról (7813/11).

TK a fejlődő országok katasztrófakockázatainak csökkentésének támogatására vonatkozó uniós stratégia 2011–2014-es időszakra szóló végrehajtási tervéről (9183/11)

TK az alapfokú oktatás számára nyújtott európai uniós fejlesztési támogatás a szub-szaharai Afrika országaiban és Dél-Ázsiában” című, 12/2010. számú számvevőszéki. külön jelentésről (10394/11)

TK az általános költségvetés-támogatás bizottsági irányítása az AKCS-, latin-amerikai és ázsiai országokban” című, 11/2010. számú számvevőszéki különjelentésről (10393/11)

TK az EU által nyújtott fejlesztési támogatás célértékeiről szóló, az Európai Tanácsnak benyújtandó első éves jelentésről (10187/11)

TK „Javitotta-e a külső segítségnyújtás hatékonyságát az, hogy a Bizottság a központi részlegekről a külképviseletekre ruházta át az irányítást?” című 1/2011. sz. különjelentésről;

A víz szerepe az EU fejlesztési együttműködési politikájában – elnökségi összefoglaló, megtárgyalta és támogatta a KÜT NEFE formációja, 2011. május 24.

Az AKCS vonatkozásában az alábbi nem jogalkotási aktusok előkészítése történt:

Brüsszel, 2011. február 8. 5726/11 A TANÁCS HATÁROZATA a Zimbabwével az AKCS–EU partnerségi megállapodás 96. cikke alapján folytatott konzultációk lezárásáról szóló 2002/148/EK határozat intézkedései kiigazításáról és alkalmazási időszakának meghosszabbításáról

Brüsszel, 2011. március 4. 7163/11 A TANÁCS HATÁROZATA a Fidzsi-szigeteki Köztársasággal az AKCS–EK partnerségi megállapodás 96. cikke és a Fejlesztési Együttműködési Eszköz 37. cikke szerint folytatott konzultációk lezárásáról szóló 2007/641/EK határozat alkalmazási időszakának módosításáról és meghosszabbításáról

A TANÁCS 370/2011/EU RENDELETE (2011. április 11.) a 10. Európai Fejlesztési Alapra alkalmazandó pénzügyi szabályzatról szóló 215/2008/EK rendeletnek az Európai Külügyi Szolgálat tekintetében történő módosításáról

Brüsszel, 2011. május 18. 9953/11 A TANÁCS HATÁROZATA a 9. és a korábbi Európai Fejlesztési Alapok projektjeiből visszavont pénzeszközök dél-szudáni fejlesztési együttműködés céljára történő kiosztásáról

Brüsszel, 2011. május 19. (20.05) 10449/11 Tájékoztató feljegyzés a dél-szudáni közös programozási folyamat jelenlegi állásáról

Brüsszel, 2011. május 24. 10028/11 A TANÁCS HATÁROZATA az AKCS–EU partnerségi megállapodás 96. cikke alapján a Madagaszkári Köztársasággal folytatott konzultáció lezárásáról szóló 2010/371/EU határozat alkalmazási időszakának meghosszabbításáról

Brüsszel, 2011. május 18. (19.05) 10342/11 A Tanács következtetései az afrikai békefenntartási mechanizmusnak a 2011–2013-as időszakra történő keretfeltöltéséről

A humanitárius segítségnyújtás témakörében előkészített és elfogadott tanácsi következtetések:

TK az Európai Önkéntes Humanitárius Segítségnyújtási Hadtestről (9692/11)

TK a humanitárius segítségnyújtással kapcsolatos európai konszenzus félidős értékelése – Az EU eredményes, elvi alapokon nyugvó humanitárius tevékenységeinek végrehajtása című bizottsági közleményről (9687/11)

I.4 Munkacsoporti és tanácsülések

Elnökségünk alatt **két miniszteri szintű ülésre (NEFE-KÜT)** került sor. A 2011. február 22-én Brüsszelben rendezett **informális miniszteri ülést** Németh Zsolt államtitkár elnökölte, a 2011. május 24-én szintén Brüsszelben tartott **formális miniszteri tanácsülést** C. Ashton vezette.

A **CODEV** munkacsoport **1 informális** (2011. január 20-21., Hévíz) és **31 formális ülést** tartott.

Az **ACP** munkacsoport **22–szer** ült össze, minden alkalommal Brüsszelben.

A **COHAF**A munkacsoport **9 rendes, 1 rendkívüli** (március 9-én a líbiai válság kapcsán), **1 informális** (május 10-11., Budapest) ülést, **1 workshopot** (március 22., Budapest) és **1 konferenciát** (az Európai Bizottsággal közös szervezésben június 17-én, az EVHAC témájában) tartott. A munkacsoport elnöke részt vett az Élelmiszersegély Egyezmény újratárgyalásán Londonban.

I.5 NEFE vonatkozású ENSZ-konferenciák

I.5.1 A UN-Habitat kormányzótanácsi ülésén (2011. április 11-15, Nairobi) való uniós részvétel előkészítésében és az ülés alatt tartott EU-egyeztetők vezetésében a magyar elnökség meghatározó szerepet játszott. A többi között a fenntartható városfejlesztéssel, a területhez, lakáshoz, alapellátásokhoz és infrastruktúrához való hozzáféréssel foglalkozó ülés összesen 19 határozatot fogadott el, az előzetesen ismert 11-hez az elnökség készített ú.n. toolboxot, amely tartalmazta a határozattervezet háttérét és érvanyagot, illetve a tagállamok véleményét. Az előkészítés során az EU koordinációs üléseket EU DEL és HU PRES együttesen elnökölte, a konferencia alattakat HU PRES.

I.5.2 A Legkevésbé Fejlett Országokról tartott IV. magas szintű ENSZ-konferencia (LDC IV, Isztambul, 2011. május 9-13.) a 48 tagú országcsoporthoz elmúlt tíz évben elért fejlődési eredményeit összegezte és felvázolta az elkövetkező évtized teendőit. A konferencia előkészítése ENSZ-keretben, New Yorkban zajlott, az uniós egyeztetéseket ennek során EU DEL vezette, az isztambuli konferencia alatt azonban EU DEL (N.Y.) és HU PRES (N.Y. ENSZ) a feladatot közösen látta el. A konferencián képviselendő közös uniós álláspontrol Tanácsi következtetés született. A rendezvényen Magyarország nevében Martonyi János külügyminiszter mondott beszédet.

I.6 NEFE és humanitárius témájú magyarországi konferenciák

I.6.1 A Strukturált Dialógus nevű folyamat záró konferenciája 2011. május 17-19 között került megrendezésre Budapesten, az Európai Bizottság és a magyar soros EU elnökség

társszervezésében. A kezdeményezés célja a civil szervezetek és a helyi önkormányzatok eredményesebb bevonása a nemzetközi fejlesztési együttműködésbe. A több mint egy évig tartó, számos regionális tanácskozást is magába foglaló széles körű párbeszédet követően az eseménysorozatot lezáró konferencia összegezte a tanulságokat és eredményeket. A záró konferenciát Andris Piebalgs fejlesztési biztos és Németh Zsolt parlamenti államtitkár nyitotta meg. Az ülés végkövetkeztetései értelmében további cél a dialógus intézményesített formában történő folytatása.

I.6.2 Március 22-én Budapesten a magyar EU-elnökség és az Association of Voluntary Service Organisations (AVSO) elnevezésű nemzetközi civil szervezet részvételével került sor a **humanitárius és fejlesztéspolitikai** projektek, illetve az önkéntesség összefonódását vizsgáló **workshopra**. A rendezvényen tagállamok, civil és nemzetközi szervezetek képviselőiből álló közel 40 fős közönség kapott áttekintést az önkéntesség történelmi gyökereiről, a humanitárius segítségnyújtással és a fejlesztéspolitikával kialakult kapcsolatáról, valamint a felállítandó Európai Önkéntes Humanitárius Segítségnyújtási Hadtestről (EVHAC).

I.6.3 Az Európai Bizottság és a magyar EU-elnökség közös rendezésében 2011. június 17-én Budapesten kerül sor az **Európai Önkéntes Humanitárius Segítségnyújtási Hadtesttel** (EVHAC) kapcsolatos **konferenciára**. Ennek célja megvitatni a februártól ápriliséig tartott, a témához kapcsolódó nyilvános konzultáció eredményét, az első kiválasztott kísérleti projekteket és általánosságban véve a Hadtest felállításának folyamatát. A rendezvényt Győri Enikő államtitkár nyitja meg, Hóvári János helyettes államtitkár mond záró beszédet, és részt vesz rajta Kristalina Georgieva, az Európai bizottság tagja is.

I.7 Az EU és az afrikai, karibi és csendes-óceáni (AKCS) országok közötti egyeztető mechanizmus keretében rendezett események

Az EU és az AKCS fejlődő államok közötti kapcsolatokat rendező Cotonou-i Partnerségi Megállapodás több közös intézményt is létrehozott, amelyek célja az együttműködés aktuális kérdéseinek megvitatása különböző keretekben (parlamenti képviselők közös testülete, közös miniszteri tanács, fejlesztésfinanszírozási együttműködési bizottság, Cotonou-i Partnerségi Megállapodás 96. cikke szerinti konzultációk).

I.7.1 Az AKCS – EU Közös Parlamenti Közgyűlésére 2011. május 14-18. között Budapesten került sor. A mintegy 450 fő részvételével (Európai Parlament és AKCS-országok törvényhozásának képviselői) megtartott rendezvényt Schmitt Pál köztársasági elnök nyitotta meg, a résztvevőket fogadás keretében köszöntötte Kövér László, az Országgyűlés elnöke, a delegációvezetők számára fogadást adott Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes. A „Helyzetkép Magyarországról és a környező régióról” című napirendi pont alatt Illés Zoltán, a Vidékfejlesztési Minisztérium környezetügyért felelős államtitkára mutatta be a magyarországi vízgazdálkodás szakpolitikai hátterét és a magyar elnökség vízügyi prioritását.

Martonyi János külügyminiszter Ashton főképviseletét helyettesítve, az EU Tanácsának képviseletében plenáris ülés keretében válaszolt a képviselők által előzőleg írásban, illetve az ülés keretében feltett kérdésekre (megjegyezzük, hogy a belga elnökség alatt erre nem került sor, a belga fél ugyanis nem kívánta átvállalni ezt a szerepet a külügyi főképviseletől).

A fő rendezvény margóján a Külügyminisztérium három db. félnapos szakmai programot szervezett a résztvevők számára a mezőgazdaság, az egészségügy és az innováció témakörében (MTA martonvásári kutatóintézete, Pető Intézet, innovációs fórum).

I.7.2 Az AKCS-EU miniszterek közös tanácsának ülését 2011. május 31-én Brüsszelben tartották, amelyet a Tanács képviselőjében Martonyi János (C. Ashton felkérése alapján) és togói partnere közösen elnökölt. A napirenden az AKCS-EU kereskedelmi együttműködés, a gazdasági partnerségi megállapodások, a migrációról és fejlesztésről szóló párbeszéd, Dél-Szudán helyzete, valamint az Európai Fejlesztési Alap (EDF) támogatásainak kérdése szerepelt.

I.7.3 Az AKCS-EU fejlesztésfinanszírozási együttműködési bizottság miniszteri formációjának 2011. május 30-i brüsszeli ülésén, amely a kapcsolatok pénzügyi vetületeit tekintette át, a Tanácsot a kül- és biztonságpolitikai főképvisező felkérése alapján Hóvári János globális ügyekért felelős helyettes államtitkár képviselte.

I.7.4 A Cotonou-i Partnerségi Megállapodás 96. cikke szerinti konzultációk Bissau-Guineával (Brüsszel, 2011. március 29.) az országban 2010 áprilisában történt katonai államcsíny kapcsán történt jogsértésekről, a demokratikus rend visszaállításának lehetőségéről és az uniós fejlesztési támogatások ennek függvényében való alakulásáról szóltak. A Tanácsot Ashton főképvisező felkérése alapján Hóvári János helyettes államtitkár képviselte.

II Az EU elnökség NEFE és humanitárius segítségnyújtási témáiban keletkezett egyes dossziék tartalma

II.1 Külügyek Tanácsa, NEFE témák

II.1.1 Az EU fejlesztéspolitika jövőjéről szóló Zöld Könyv

Dosszié tartalma:

Az Európai Bizottság 2010 novemberében tette közzé az EU NEFE-politikájának jövőbeli irányait felvázoló vitairatát („*Green Paper on EU development policy in support of inclusive growth and sustainable development*”), melyet a nyilvános konzultáció lezárultával, a február 22-i informális találkozón tárgyaltak meg a tagállamok NEFE miniszterei.

A Zöld Könyv elsődleges üzenete, hogy a folyamatosan változó nemzetközi környezetben (új donorok – Kína, India, Brazília, stb. – megjelenése) és a globális kihívások közepette (robbanásszerű népességnövekedés, éghajlatváltozás, az élelmiszerárak emelkedése, regionális instabilitások, fokozott migrációs veszély) az EU-nak globális szerepe megőrzése érdekében hatékonyabb és eredményesebb NEFE politikát kell folytatnia. Jól látható eredményeket kell elérnie olyan területeken, amelyek közvetlenül hozzájárulnak a szegénységcsökkentés legfőbb előfeltételét jelentő gazdasági növekedés előmozdításához, egyúttal pedig erősítik a fejlődő országok termelő képességeit. A mezőgazdasági szektor és az energiatermelés ebben kiemelt szerepet kap.

Kitűzött elnökségi cél/elért eredmény:

A magyar elnökség a dossziéval kapcsolatos tagállami álláspontok közelítésében közvetítő szerepet játszott. A Bizottság az informális miniszteri találkozók elhangzottak beépítésével az eddigi tervek szerint 2011 szeptemberében készíti el közleményét, amely alapján 2011 novemberében kerülhet sor az európai fejlesztéspolitika megújítására vonatkozó tanácsi következtetések elfogadására.

II.1.2 A víz szerepe a nemzetközi fejlesztési együttműködésben és a fenntartható fejlődésben, mint a magyar elnökség maga választotta prioritása

Dosszié tartalma:

A XXI. század legnagyobb kihívását – különösen a klímaváltozás, népességrobbanás fényében – a vízkészletek megőrzése és fenntartható módon való kiaknázása, a tiszta ivóvízhez és a higiénés szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása jelenti. A megfelelő vízgazdálkodás komoly kihatással lehet nem csak a nemzetállamok, de teljes régiók stabilitására és békéjének biztosítására. A magyar elnökség célja az volt, hogy összegezze a víz fejlesztési együttműködésben játszott szerepének különböző vonatkozásait és ajánlásokat fogalmazzon meg a szükséges teendőkre nézve.

Kitűzött elnökségi cél/elért eredmény:

Javaslatunk, miszerint az EU fejlesztéspolitikájának jövőbeli alakításakor a fenntartható vízgazdálkodás támogatását horizontális elemmé kell tenni, így azt valamennyi ágazati politika terén folytatott uniós fejlesztési együttműködési programnak figyelembe kell vennie, a fejlesztési miniszterek 2011. május 24-ei ülésén széles körű támogatást kapott. A magyar kezdeményezésről Piebalgs fejlesztési biztos és Ashton főképviselő is elismerően nyilatkozott.

A fejlesztéspolitikai munkacsoport hozzájárulást adott a környezetvédelmi tanács 2011. június 21-ei ülésén elfogandó, az európai vízvédelemre és vízgazdálkodásra vonatkozó következtetésekhez, mely megfogalmazza, hogy a jövőben az EU-nak és tagállamainak erősítenie kell a víz horizontális szerepét a fejlesztéssel kapcsolatos politikákban és azok végrehajtásában.

Célunk az elnökségi időszak után is biztosítani, hogy a magyar elnökségi konklúziók és a vitaindító dokumentum („*presidency issues paper*”) főbb következtetései beépüljenek az EU jövőbeli fejlesztéspolitikájáról szóló bizottsági közleményt feldolgozó tanácsi következtetésekbe, valamint az EU Rio+20 konferencián képviselendő álláspontjába.

II.1.3 A Legkevésbé Fejlett Országokkal foglalkozó negyedik ENSZ-konferencia (2011. május 9–13, Isztambul)

Dosszié tartalma:

Az ENSZ tízévente - 2011-ben negyedik alkalommal - rendezte meg a világ 48 legkevésbé fejlett országának (LDC) támogatásáról szóló konferenciáját. Az ülészak fő kérdései a 2001-

ben elfogadott brüsszeli akcióprogram végrehajtásának átfogó vizsgálatára, a továbbra is fennálló, valamint az időközben kialakult kihívások kezelésére képes nemzetközi együttműködés erősítésére, illetve az elkövetkezendő tíz évre szóló akcióprogram kidolgozására irányultak. Ennek célja, hogy az elkövetkező tíz évben az LDC-k fele ki tudjon kerülni a legkevésbé fejlett országok kategóriából.

Kitűzött elnökségi cél:

Soros elnökség, aktív szerepet vittünk a konferencia New York-i előkészítésének folyamatában, az akcióprogram több hónapon keresztül tartó szövegezésében, az Unió közös álláspontjának kimunkálásában, valamint a konferencia során az EU egyeztető üléseinek elnöklésében. Az átfogó koordináció a fejlesztési munkacsoport (CODEV) keretében történt.

Elért eredmény:

A Tanács 2011. március 31-i ülésén fogadta el a konferenciára szóló keretmandátumként szolgáló következtetéseket: „*A Tanács következtetései az Európai Uniónak a legkevésbé fejlett országokkal foglalkozó negyedik ENSZ-konferencián (LDC IV., Isztambul, 2011. május 9–13.) való részvételére vonatkozó iránymutatásokról*” címmel (7813/11).

II.1.4 Az ENSZ Emberi Települések Központja (UN HABITAT) 23. kormányzó tanácsai ülése (2011. április 11-15, Nairobi)

Dosszié tartalma:

A UN HABITAT az ENSZ emberi településekkel foglalkozó szervezete, amelynek célkitűzése szociálisan és környezeti szempontból fenntartható falvak, városok kialakításának elősegítése. A szervezet Kormányzó Tanácsa (*melyben 58 tagállam képviselteti magát*) két évente ül össze és értékeli az előző ülés óta eltelt időszak eredményeit, valamint meghatározza az elkövetkezendő két évben szükséges cselekvés fő irányvonalait és költségvetését. A Kormányzótanács (KT) 23. ülésére a UN HABITAT székhelyén, Nairobiban került sor 2011 április 11-15 között.

Kitűzött elnökségi cél:

A magyar elnökség döntése alapján a KT ülés vonatkozásában képviselendő közös EU-s álláspont kialakításának koordinációs folyamata a CODEV keretében történt, majd az esemény előtt 4 héttel a koordináció átkerült Brüsszelből Nairobiba. Az ülés során elfogadandó határozatok szövege, valamint az EU együttes nyilatkozata munkacsoporti körben került feldolgozásra. Figyelembe véve, hogy a rendezvény témáját tekintve osztott kompetenciába tartozott, az ülésre az érintett szaktárcák (HU esetében: BM) szakértői is meghívást kaptak. A KT ülés során a magyar elnökség feladata az EU egyeztetők lebonyolítása, illetve a helyi EU delegációval együttműködve az EU álláspont különböző szekciókban történő képviselete volt.

Elért eredmény:

A KT-n érvényesítendő munkarendet, az EUDEL, COM, PRES és a tagállamok közötti szerepmegosztásról a CODEV HU PRES kezdeményezésére *practical arrangement-et* fogadott el. A CODEV jóváhagyta a közös EU-s nyilatkozatot (*statement*), amelyet a KT

nyitó ülésén a nairobi magyar nagykövet mondott el. HU PRES és néhány önként jelentkező témafelelős tagállam (FR, DE) kidolgozta a konferencia előtt ismert 11 határozattervezetre vonatkozó dossziékat (*toolbox*), amelyeket a CODEV is véleményezett. A nairobi magyar képviseletre háruló megnövekedett elnökségi feladatok ellátása segítése érdekében a KÜM egy ENSZ tapasztalattal rendelkező diplomatát delegált egy hónapra, a BM a KT idejére két szakértőt küldött ki. A szövegezési bizottságban a konferencia ideje alatt 8 újabb határozattervezet került benyújtásra.

Az ülészek alatt az ENSZ szervezet munkájában aktívan szerepet vállaló EU-tagállamok - a magyar külképviselet-vezető elnöklésével tartott egyeztetéseken - a napirendre vett határozatokra nézve közös álláspontokat fogadtak el.

II.1.5 A Tanács következtetései az EU által nyújtott fejlesztési támogatás célértékeiről szóló, az Európai Tanácsnak benyújtandó első éves jelentésről

Dosszié tartalma:

A 2010. júniusi Európai Tanács következtetései előírták, hogy az EU Tanácsnak évente jelentést kell tennie az állam- és kormányfők testülete számára a hivatalos fejlesztési támogatások (ODA) terén vállalt tagállami és közösségi kötelezettségek teljesülésének állásáról. A jelentés alapját az Európai Bizottság által hagyományosan minden év tavaszán megjelentetett közleménycsomag („*spring package*”) alkotja, a fejlesztésfinanszírozási vállalások helyzetéről célzott képet adó jelentéstételre azonban első alkalommal 2011-ben, a magyar elnökség alatt került sor.

Kitűzött elnökségi cél:

A magyar elnökség célja az volt, hogy a „tavaszi csomag” megjelenését követően, az abban foglalt adatokat, megállapításokat felhasználva a tagállamokkal és a Bizottsággal együttműködve tanácsi következtetés-tervezetet készítsen elő, majd a CODEV munkacsoportban történő megvitatást és elfogadást követően, vita nélküli napirendi pontként továbbíthassa azt a Tanács jóváhagyására.

Elért eredmény:

A Bizottság által 2011. április 20-án közzétett dokumentum értékelte a tagállamok 2010-es határidővel vállalt ODA kötelezettségeinek részidős teljesülését, továbbá képet adott az EU szerepvállalásáról a Millenniumi Fejlesztési Célok megvalósításában. A közlemény emellett kitért a támogatáshatékonysági alapelvek érvényesülésére, a 2007-ben elfogadott 'Aid for Trade' stratégia végrehajtására, a klímafinanszírozás fejlesztéspolitikai vetületére, valamint az adózási kormányzás (tax governance) továbbfejlesztésére vonatkozó bizottsági helyzetértékelésekre.

A dokumentum jelentősége és a tagállamok közötti markáns véleménykülönbség (mindössze 9 tagállam teljesítette a 2010-ben elvárt ellenére a tanácsi következtetés-tervezetet a magyar elnökség a munkacsoportban sikerrel készítette elő, illetve „vita nélküli pontként” tudta továbbküldeni már a COREPER-nek is. A Tanács a 2011. május 24-i külügyminiszteri ülésen hagyta jóvá a következtetéseket.

II.1.6 EU/USA párbeszéd a fejlesztési együttműködésről

Dosszié tartalma:

Az EU és az USA közötti, megújult párbeszéd egyik kiemelt területe a fejlesztéspolitikai együttműködés elmélyítése. A világ két legnagyobb donorjának közös, összehangolt fellépése komoly előrelépést eredményezhet a szegénység elleni globális küzdelemben, az MDG célkitűzések megvalósításában, valamint a támogatáshatékonyság javításában. Az együttműködés fő területe az élelmezésbiztonság és a mezőgazdaság, a klímaváltozás, valamint a NEFE.

A folyamatos párbeszéd keretét a szakértői munkacsoportok (*Technical Working Groups – TWGs*), illetve a magas szintű munkacsoport (*Senior Level Working Group – SLWG*) adják. Ez utóbbi ES elnökség alatt videó konferencia formájában történt, BE elnökség alatt azonban nem került rá sor.

Kitűzött elnökségi cél:

A magyar elnökség célkitűzése a párbeszéd intenzitásának megfelelő szinten tartása, a folyamatosság elősegítése, illetve a transzatlanti párbeszéd fejlesztéspolitikai spektrumának lehetőség szerinti további szélesítése.

Elért eredmény:

2011. január 7-én videokonferencia formájába került sor az SLWG megbeszélésre mintegy 20 fő részvételével, ahol áttekintették a kiválasztott országokban („*pilot countries*”) elért eredményeket az élelmezésbiztonság és klímaváltozás kezelése terén, felmérték a globális egészségügy területén történő együttműködésben tett előrelépést, valamint nyomon követték az EU-USA csúcs eredményeit. A félév második SLWG megbeszélése 2011. április 7-én volt hasonló körben, ahol a segélyhatékonysági munkaterv kidolgozása, a fejlesztéspolitika és a biztonság közötti kapcsolódás, a busani magas szintű segélyhatékonysági konferenciára való felkészülés és a miniszteri szintű találkozó előkészítése volt a fő téma.

A felsőszintű (miniszteri) találkozóra június 13-án kerül sor Londonban, Andris Piebalgs fejlesztési biztos, Dr. Rajiv Shah, a USAID vezetője és Hóvári János helyettes államtitkár részvételével.

II.1.7 A Számvevőszék 11/2010. számú különjelentése a Bizottság által alkalmazott általános költségvetés-támogatásokról az AKCS, Latin Amerikai és Ázsiai országokban.

Dosszié tartalma:

A Számvevőszék jelentést készített a Bizottság által alkalmazott általános költségvetés-támogatásokról az AKCS, Latin Amerika és Ázsia országaiban, különös tekintettel a felhasználás szabályszerűségére, a támogatás szakmai megalapozottságára, valamint az elért eredményekre.

Kitűzött elnökségi cél:

A magyar elnökség célja az volt, hogy CODEV munkacsoportban március folyamán kerüljön feldolgozásra a Számvevőszék jelentése, áprilisban vitassák meg az arról készülő tanácsi következtetések tervezetét, illetve megállapodás szülessen annak szövegéről és a Tanács fogadja el a következtetéseket.

Elért eredmény:

A Tanács 2011. május 17-én elfogadta a 10393/11 számú dokumentumot: „A Tanács következtetései a 11/2010. sz. különjelentésről - Az általános költségvetés-támogatás bizottsági irányítása az AKCS-, latin-amerikai és ázsiai országokban”.

A tanácsi következtetések elfogadásához vezető folyamatban a magyar elnökség érdeme volt, hogy a gyakran jelentősen eltérő tagállami véleményeken alapuló vitát megfelelő mederben tudta tartani és sikerült elfogadtatnia azon koncepciót, hogy általános politikai vitára csak a költségvetés-támogatásról szóló Zöld Könyvre vonatkozó bizottsági közlemény megjelenését követően kerüljön sor.

II.1.8 A Számvevőszék jelentése az EU által az alapfokú oktatás számára nyújtott fejlesztési támogatásokról a szubszaharai és dél-ázsiai régióban

Dosszié tartalma:

Az Európai Számvevőszék jelentést készített az EU által az alapfokú oktatás számára nyújtott fejlesztési támogatásokról a szubszaharai és dél-ázsiai régióban. A jelentés azt vizsgálja, hogy az EU fejlesztési támogatásai milyen hatékonyan járultak hozzá az alapfokú oktatás hozzáférhetőségének és minőségének javításához nyolc kiválasztott országban (*Banglades, Burkina Faso, Libéria, Namíbia, Nepál, Niger, Pakisztán, Tanzánia*). A támogatásokat főként költségvetési támogatás, összesített finanszírozás (*pooled funding*) és projekt támogatások útján nyújtották.

Kitűzött elnökségi cél:

A magyar elnökség célja az volt, hogy CODEV munkacsoportban március folyamán kerüljön feldolgozásra a Számvevőszék jelentése, áprilisban vitassák meg az arról készülő tanácsi következtetések tervezetét, illetve megállapodás szülessen annak szövegéről, és a Tanács fogadja el a következtetéseket.

Elért eredmény:

A Tanács 2011. május 17-én elfogadta a következtetéseket: Az alapfokú oktatás számára nyújtott európai uniós fejlesztési támogatás a szubszaharai Afrika országaiban és Dél-Ázsiában” című, 12/2010. számú számvevőszéki. külön jelentésről (10394/11)

II.1.9 A Számvevőszék 1/2011. sz. különjelentése: Javította-e a külső segítségnyújtás hatékonyságát az, hogy a Bizottság a központi részlegekről a külképviseletre ruházta át az irányítást?

Dosszié tartalma:

Az Európai Számvevőszék jelentést készített arról, milyen mértékben járult hozzá a fejlesztési támogatások hatékonyságának javításához az, hogy a Bizottság a külső segítségnyújtási tevékenység irányítását fokozottan a külképviseletre (*EU delegációkra*) ruházta át. Ennek keretében többek között felmérték a személyi állomány alakulását, szakmai felkészültségét mind a központban, mind pedig a külképviseleten, valamint vizsgálták a helyi jelenlét hozzáadott értékét. A Számvevőszék a tapasztaltak alapján ajánlásokat fogalmaz meg a Bizottság számára.

Kitűzött elnökségi cél:

A magyar elnökség célja az volt, hogy megjelenését követően a Számvevőszék jelentését a CODEV munkacsoport megtárgyalja tanácsi következtetések szülessenek róla.

Elért eredmény:

A CODEV munkacsoportban május folyamán részletes vita folyt a tanácsi következtetések tervezetéről. A számvevőszéki jelentés megállapításaival a tagállamok túlnyomó többsége, sőt még a kritikákat elszenvedő Bizottság is egyetértett, vonatkozó tanácsi következtetés-tervezetet a CODEV munkacsoport június 8-án elfogadta.

II.1.10 EDF félidős felülvizsgálata, teljesítményértékelés, MDG kezdeményezés

Dosszié tartalma:

A Cotonou-i Megállapodás alapján az AKCS-államok és a Közösség közötti pénzügyi együttműködésnek kellően rugalmasnak kell lennie annak biztosítására, hogy a tevékenységek állandóan összhangban legyenek e megállapodás célkitűzéseivel, és figyelembe vegyék az érintett AKCS-államok gazdasági helyzetében, prioritásaiban és célkitűzéseiben bekövetkezett változásokat. Ennek megfelelően a nemzeti, a regionális és az intra-AKCS borítékok rendszeres felülvizsgálatára kerül sor, továbbá a felek elvégzik a kötelezettségvállalások és kifizetések teljesítése mértékének, valamint a biztosított támogatás eredményeinek és hatásának teljesítményértékelését. Az értékelési folyamat párhuzamosan zajlik a külkapcsolati eszközök jövőjéről folytatott konzultációkkal. A gyakorlat végeztével COM hivatalos közleményt készít, amelyben javaslatot tesz majd a 2013 utáni finanszírozásra vonatkozó, formálisan az AKCS-EU miniszterek által meghozandó döntésekre.

A félidős felülvizsgálat keretében összesen 1 milliárd euró pluszforrás jut a kedvezményezettekhez, amelyet COM egyetlen kezdeményezésként (MDG kezdeményezés) kommunikált. A többlettámogatásoknak az MDG-k teljesítését kell szolgálniuk és minden AKCS országnak biztosítani kell a többletforrásokhoz való hozzáférés lehetőségét (tehát lehetséges, hogy egy adott ország minkét opció keretében kap többlettámogatást, pl. Togo) a partnerek által megfogalmazott programjavaslatok alapján.

Kitűzött elnökségi cél/Elért eredmény:

A teljesítményértékelés a terveknek megfelelő ütemben folyamatban van.

Az MDG kezdeményezés felhasználására beérkezett pályázatok feldolgozása az EU delegációkon folyamatban van, előzetes értékelésük szeptemberre készül el.

II.1.11 Afrikai Béke Eszköz

Dosszié tartalma:

Afrikai Béke Eszköz - a második Béke Eszköz hároméves akciótervének (2008-2010) felülvizsgálata, az Eszköz újrafeltöltése és a harmadik Béke Eszköz újabb hároméves akciótervének (2011-2013) felállítása.

Az Afrikai Unió kérésére 2003-ban került felállításra az Afrikai Béke Eszköz (APF), azzal a céllal, hogy kiszámítható finanszírozási forrásként szolgáljon az afrikai béke és biztonság megteremtésére vonatkozó menetrend támogatásához.

Az első Afrikai Béke Eszköz (2003-2008) 250 millió euróról szólt és az akkor hatályos 9. EDF forrásainak felhasználására vonatkozó programozás felülvizsgálatát igényelte. Ez az összeg nem bizonyult elegendőnek és végül 440 millió euró került felhasználásra, a kezdetben hiányzó 190 millió eurót az EDF-ből (újabb 150 millió euró), illetve önkéntes tagállami hozzájárulásokból (40 millió euró) sikerült előteremteni.

2007-ben a Közös EU-Afrika Stratégia és a hozzá tartozó Cselekvési Terv elfogadásakor a Béke- és Biztonsági Architektúra (APSA - African Peace and Security Architecture) megszületésével a béke és biztonság terén folytatott párbeszéd elmélyítése került fókuszba. A partnerség finanszírozása az Európai Fejlesztési Alapból, az EU költségvetéséből és önkéntes tagállami hozzájárulásokból valósul meg, hozzávetőlegesen egy milliárd euró értékben.

A második Afrikai Béke Eszköz (2008-2010) (Three-year Action Programme for the African Peace Facility, 2008-2010) a 10. EDF-ből finanszírozott kezdeményezések egyikeként jött létre, amely összesen 600 millió eurót irányoz elő az Intra-ACP borítékból, ebből 300 millió áll rendelkezésre 2008-2010 között és újabb 300 millió a 2011-2013-ig terjedő időszakra.

Kitűzött elnökségi célok/Elért eredmény:

A 10. EFA végrehajtásáról szóló rendelet, valamint az AKCS-országok közötti együttműködést elősegítő, a 2008–2013-as időszakra szóló többéves indikatív program keretében az afrikai békefenntartási mechanizmus számára elkülönített 300 millió eurós kezdeti keretösszeg ebben az évben valószínűleg kimerül, így szükségessé vált az Eszköz újrafeltöltése, amelyről Tanácsi döntés született (doc. 10342/11).

A második Béke Eszköz hároméves akciótervének (2008-2010) felülvizsgálata két fázisban történik, először készült egy, az APF pénzügyi forrásaira és eljárásaira koncentráló jelentés, ezt követően egy másik, hosszabb távra tekintő értékelés készül ez év végén az eszköz relevanciájáról, hatásáról, hatékonyságáról. Az Eszköz értékelésének első része elkészült (doc. ACP 079/11).

A harmadik Béke Eszköz újabb hároméves akciótervének (2011-2013) felállítása, programozása. Tanácsi döntés született a Bizottság az Afrikai Béke Eszköz hároméves akciótervére vonatkozó javaslatának elfogadásáról (10861/11).

II.1.12 Az Európai Unió fejlesztési tevékenysége Szudánban (déli országrész)

Dosszié tartalma:

A dél-szudáni területek önrendelkezésével kapcsolatos referendum (2011. január 9-15.) megtartását követően a békés átmenet biztosítása érdekében a nemzetközi közösség intenzíven vizsgálja politikai és gazdasági ösztönzők alkalmazásának lehetőségét a dél-szudáni szuverén államiság megteremtésére. Dél-Szudán EU pénzügyi támogatásának az országrész függetlenné válását követően a Cotonoui Megállapodáshoz történő csatlakozás a feltétele. Amint ez megtörténik, megnyílik számára a lehetőség, hogy a 10. Fejlesztési Alapból forrásokhoz jusson. A tagállamok és a Bizottság közös programozási gyakorlat során kívánják fejlesztési tevékenységüket összehangolni hat szektorban (igazságügy/jogbiztonság, oktatás, egészségügy, vízgazdálkodás, városfejlesztés, vidéki gazdaságélénkítés).

Kitűzött elnökségi célok/Elért eredmény:

A Külügyek Tanácsa 2011. május 23-i ülésén pedig tanácsi határozatot (doc. 9953/11) fogadott el, amelynek értelmében a korábbi Fejlesztési Alapokban megmaradt forrásokból 200 millió eurót juttatunk Szudánnak. Ezt a források programozása során kizárólag a déli országrész kapná meg. A közös programozási gyakorlat előkészítésére helyszíni (Juba-Khartum) és brüsszeli technikai munkacsoportokban került sor, a szükségletfelmérést a teendőket összegző dokumentum a KÜT által júniusban megvitatandó Dél-Szudán Stratégia melléklete lesz.

II.1.13 EPA - Véleménycsere a Gazdasági Partnerségi Megállapodásokkal kapcsolatos tárgyalások további menetéről

Dosszié tartalma:

Az EU 2004 óta folytat tárgyalásokat az afrikai, karibi és csendes-óceáni (ACP) országokkal, hogy a Cotonou-i Megállapodás keretében rögzített, más fejlődő országok számára nem biztosított egyoldalú engedmények rendszerét WTO-kompatibilis árukereskedelmi rendelkezéseket tartalmazó, emellett a szolgáltatáskereskedelemre, a közbeszerzésekre, a beruházásokra, versenypolitikára, valamint technikai segítségnyújtásra is kiterjedő átfogó Gazdasági Partnerségi Megállapodásokkal (Economic Partnership Agreement, EPA) váltsa fel. A WTO által adott felmentés (*waiver*) 2007. december 31-i lejáratá után az árukereskedelmi koncessziók folytonosságának jogi feltétele a kedvezmények viszonyosságának biztosítása az EU számára.

A hét ACP régióval (Karibi régió, Csendes-óceáni régió, Nyugat-Afrika, Közép-Afrika, Kelet-Afrikai Közösség, Kelet-Dél Afrika, Dél-Afrikai Fejlesztési Közösség) párhuzamosan és egymástól függetlenül folyó tárgyalások eredményeként mindezülig csak a karibi országokkal sikerült teljes körű EPA-t aláírni (CARIFORUM).

A tárgyalások régióként eltérő ütemben, összességében igen vontatottan haladnak, amelynek fő oka, hogy az ACP országok a gazdasági partnerségi megállapodásokat nem tartják számukra egyértelműen előnyösnek.

Kitűzött elnökségi cél/ Elért eredmény:

A tárgyalások folytatása, a tárgyalások esetleges politikai szintre történő vitele a tárgyalások holtpontról történő kimozdítása érdekében.

Elnökségünk ideje alatt tovább folytatódtak a tárgyalások a Kelet-Dél Afrikai, a Csendes-óceáni, a Közép-Afrikai és Nyugat-afrikai Régióval, valamint a Dél-Afrikai Fejlesztési Közösséggel.

II.1.14 Közös Karib-EU Partnerségi Stratégia

Dosszié tartalma:

A 2006-ban elfogadott „EU-Caribbean partnership for growth, stability and development” stratégiai dokumentum felülvizsgálatát, és egy új, közös stratégia (Joint Caribbean-EU Partnership Strategy) kialakítása 2010-ben megkezdődött.

Kitűzött elnökségi célok/Elért eredmény:

Az előkészítést végző technikai munkacsoport véglegesítette Bizottság által kiadandó hivatalos közlemény alapjául szolgáló dokumentumot. Amennyiben a közösen megállapodott szöveget mind a karibi fél, mind az EU elfogadja, PL PRES alatt sor kerülhet a stratégia aláírására.

II.1.15 Bisszau Guinea - Cotonoui Megállapodás 96. cikk szerinti eljárás

Dosszié tartalma:

A 2010. április 10-én történt államcsínyt követő események és az országban történt jogsértések kapcsán az EU a Bissau-guineai hatóságokat az AKCS munkacsoportban előkészített és 2011. január 29-i tanácsi határozattal elfogadott levélben a Cotonoui Megállapodás 96. cikke szerinti konzultációkra hívta meg, melyre 2011. március 29-én került sor Brüsszelben. Ezen az Európai Unió Tanácsa képviselőjében HU PRES (Hóvári János helyettes államtitkár) elnökölt. A konzultáció célja az aktuális helyzet, a kötelezettségvállalások áttekintése és következtetések levonása a segélyezési tevékenységre nézvést.

Kitűzött elnökségi célok/elért eredmény:

A konstruktív módon zajló konzultációk eredményeképpen az ülést lezáró összefoglaló következtetésben a Bissau-guineai oldal részéről több konkrét vállalás megfogalmazására és a nyomon követési mechanizmusok meghatározására is mód nyílt. Ezek alapján a Bizottság készíti elő a tanácsi döntésvajlaslatot, amely a megfelelő intézkedéseket és a benchmarkokat is tartalmazni fogja és első körben az AKCS munkacsoportban kerül megtárgyalásra.

II.1.16 Zimbabwe - Cotonoui Megállapodás 96. cikk szerinti eljárás

Dosszié tartalma:

Az emberi jogok Zimbabweban tapasztalt súlyos megsértése, a vélemény-, gyülekezés- és egyesülés szabadság sérelmei vezettek a 96. cikk szerinti eljárás elindításához. Zimbabwe kapcsán a Tanács 2002. február 18-án a 2002/148/EC számú határozatával fogadta el a megfelelő intézkedések körét, amely a költségvetési támogatás és a projektfinanszírozás felfüggesztését, illetve a 9. EFA nemzeti borítékjának alá nem írását foglalta magában. Az intézkedések ezt követő többszöri ismételt meghosszabbítása után ismételten szükségessé vált 2011. február 20-ig a megfelelő intézkedések felülvizsgálata.

Kitűzött elnökségi célok/elért eredmény:

Miközben az EU üdvözölte a nemzeti egységkormány 2009. évi felállítása óta a globális politikai megállapodás alapján elért előrelépést, a Bizottság javaslata alapján az AKCS munkacsoport a megfelelő intézkedések alkalmazási időszakának 2012. február 20-ig történő meghosszabbítására tett javaslatot, amelyet a Tanács el is fogadott.

II.1.17 Fidzsi - Cotonoui Megállapodás 96. cikk szerinti eljárás

Dosszié tartalma:

A 2006 decemberében bekövetkezett katonai hatalomátvétel és azt követően a Cotonou-i Megállapodás 96. cikke szerinti konzultációk során elfogadott megfelelő intézkedések megsértését jelentő 2009. április 10-én történt események (a Fidzsi-szigetek elnöke hatályon kívül helyezte az alkotmányt, elmozdította helyéről az összes bírót, és bejelentette, hogy választásokra legkésőbb 2014 szeptemberében kerül majd sor) után 2010. szeptember 27-én az EU a megfelelő intézkedések többszöri meghosszabbítása mellett döntött, újabb hat hónapra, 2011. március 31-ig.

Kitűzött elnökségi célok/elért eredmény:

A megfelelő intézkedések ismételt felülvizsgálatának szükségessége következtében a Bizottság javaslatot tett a jelenlegi politika folytatására és a megfelelő intézkedések további 6 hónapos időszakra történő, 2011. október 31-ig tartó meghosszabbítására. Az AKCS munkacsoport vonatkozó véleménycseréjét követően a Tanács elfogadta az erről szóló határozatot.

II.1.18 Madagaszkár - Cotonoui Megállapodás 96. cikk szerinti eljárás

Dosszié tartalma:

Marc Ravalomanana, Madagaszkár elnöke 2009. március 17-én feloszlatta a kormányt és rendeleti úton egy katonai tanácsot ruházott fel teljhatalommal, amely a teljhatalmat Andry Rajoelina ellenzéki vezetőnek adta tovább, amelyet az alkotmánybíróság jóváhagyott és Andry Rajoelinát a köztársaság elnökévé nyilvánította. Ezt a kettős hatalomváltást a

nemzetközi közösség egésze alkotmányellenesként elítélte. 2009 júliusában az EU a Cotonou-i Megállapodás 9. és 96. cikke szerinti konzultációkba kezdett a madagaszkári hatóságokkal, amelyet végül 2010. június 7-én zárt le és döntött megfelelő intézkedések meghozataláról.

Kitűzött elnökségi célok/elért eredmény:

Az elnökség feladata volt a Bizottság javaslata alapján a politikai helyzet COAFR munkacsoport általi folyamatos nyomon követése mellett kialakítani a tagállami konszenzust a felülvizsgálat eredményéről. A tagállamok között két szembenálló oldal alakult ki, amelyek közül az egyik (FR, PT, ES, IT) a minél rövidebb ideig tartó meghosszabbítását, a másik (UK, NL) az időtartam 12 hónapos fenntartását tartotta indokoltnak. PRES a munkacsoporti vita során és informális egyeztetések keretében a madagaszkári hatóságnak címzett levéltervezet pozitív politikai üzenetének (politikai változás esetén történő felülvizsgálat lehetősége) erősítése és kompromisszumos 6 hónapos meghosszabbítási javaslata által elérte a javaslat egyhangú munkacsoporti támogatását, amelyet a Tanács 2011. május 24-én elfogadott.

II.1.19 96. cikk szerinti eljárások – általános vita

Dosszié tartalma:

Általános eszmecsere a 96. cikk szerinti eljárás hatékonyabbá, rugalmasabbá tétele érdekében, illetve az eljárás alkalmasabbá tétele a politikai realitások lekövetésére.

Az EU-ban bekövetkezett intézményi változások számos újabb eljárási kérdést vetettek fel a 96. cikk szerinti eljárások alkalmazása során, amelyek tovább nehezítették és sok esetben akadályozták a tanácsi határozatok megfelelő időkeretek mentén történő megvitatását. Az EKSZ növekvő szerepvállalása, az eljárás tekintetében megfogalmazott egyes javaslatai, illetve azok kései bemutatása a tagállamok ismétlődő követelését váltotta ki az eljárási kérdések megvitatására.

Kitűzött elnökségi célok/elért eredmény:

A félév során tapasztalt nehézségek alapján informális egyeztetéseket kezdtünk a tagállamokkal, illetve az intézményekkel, amelynek eredményeként a témakör június 21-én napirendre kerül, ezzel fenntartva a problémás kérdések megoldása iránti tagállami törekvések lendületét.

II.2 Külügyminiszteri Tanács, humanitárius segélyezés

II.2.1 Európai Önkéntes Humanitárius Segítségnyújtási Hadtest (European Voluntary Humanitarian Aid Corps, EVHAC)

Dosszié tartalma:

Az Európai Bizottság 2010 novemberében Közleményt adott ki az EVHAC létrehozásáról, a Lisszaboni Szerződés 214. cikk 5. pontja alapján. A Hadtest célja, hogy – erősítve az európai társadalom szolidaritását és kohézióját – segítséget nyújtson a humanitárius válságok által sújtott rászorulóknak. A hadtest a jelenlegi önkéntes szervezeteket és struktúrákat kiegészítve

és megerősítve működne, állandóan bevethető, szakmailag felkészült, fiatal önkéntesekből, alapvetően a katasztrófa-megelőzés és válság utáni rehabilitációs szakaszban.

2011-ben párhuzamosan folytatódnak konzultációk a struktúra, a működési hierarchia, a toborzás, a nemzeti kontingensek, a képzés és az irányítás rendjének kialakításáról, valamint kerülnek „terepgyakorlatra” kísérleti jelleggel az első önkéntesek. A tapasztalatok birtokában a Bizottság 2012-ben készül jogi szabályozás kialakítására.

Kitűzött elnökségi cél/elért eredmény

A magyar elnökség során az Európai Bizottság munkáját támogató, rövid tanácsi következtetések elfogadását terveztük. Az ECOFIN május 16-án fogadta el a vonatkozó következtetéseket. 2011. június 17-én a témához kapcsolódó nemzetközi konferenciára kerül sor Budapesten Kristalina Georgieva biztos és Györi Enikő államtitkár részvételével.

II.2.2 Az Európai Humanitárius Konszenzus félidei felülvizsgálatának végrehajtása

Dosszié tartalma:

Az Európai Humanitárius Konszenzus és a végrehajtására szolgáló akcióterv 2007-es elfogadását követően 2010-ben elérkezett az ideje a félidei felülvizsgálatnak. Az Európai Bizottság 2010. december 8-án mutatta be ezzel kapcsolatos közleményét, amely összegzi az eddigi eredményeket és további javaslatokat fogalmaz meg.

Kitűzött elnökségi cél/elért eredmény:

A magyar elnökség során a bizottsági javaslatok megtárgyalása és az EU további feladatainak meghatározása, tanácsi következtetésekben történő rögzítése volt a cél. A tanácsi következtetéseket az ECOFIN május 16-án elfogadta. A következtetések gyakorlatias megoldásokat javasoltak az Akcióterv további végrehajtását illetően, egyben tükrözve a magyar prioritásokat (fokozottabb információ-megosztás, kapacitás- és válaszadási képesség-növelés a humanitárius válságokkal kapcsolatban, a humanitárius és a fejlesztési szegmens szorosabb összekötése; valamint az új tagállamok humanitárius donorkapacitásának támogatása stb.).

II.2.3 Az Élelmiszersegély Egyezmény újratárgyalása

Dosszié tartalma:

Az 1965-ben létrejött Nemzetközi Gabonaegyezményre alapuló, 1999-ben kötött Egyezmény célja a világ élelmezésbiztonsági helyzetének javítása és a legsúlyosabb válságok elkerülése pénzbeli vagy természetbeni felajánlások révén. Az egyezményt a részes felek többször meghosszabbították, legutóbb 2011. június 30-ig. Az egyezmény újratárgyalásának célja egy modern, a kor kihívásaira megfelelőbb választ nyújtó élelmiszersegélyezési egyezmény kialakítása, a támogatás módozatainak korszerűsítése és a részes államok aktivizálása.

Kitűzött elnökségi cél/elért eredmény:

A magyar elnökség feladata az Egyezmény újratárgyalásával kapcsolatos uniós álláspont koordinálása, valamint a jelenlegi egyezmény meghosszabbításával kapcsolatos uniós álláspont kialakítása. Az Élelmiszersegély Egyezmény újratárgyalásának harmadik – a magyar EU-elnökség alatti utolsó – fordulója 2011. május 16-18-án nem járt eredménnyel, több fontos kérdésben (pl. egyezmény eszközrendszere, alapelvek, kötelezettségvállalás) továbbra is nézetkülönbség áll fenn a felek között, a megmerevedő ausztrál álláspont miatt a folyamat pedig az utolsó percekben gyakorlatilag a WTO-tárgyalások foglyává vált. Magyar részről ugyanakkor sikernek tekinthető az uniós tagállamok érdeklődésének fenntartása és aktivizálása a témában. Elnökségünk hátralévő időszakában további fontos feladat az egyes főbb elemek körüli uniós konszenzus kialakítása, mint pl. az uniós tagság és képviselői kérdéskörének megtárgyalása. A Tanács felhatalmazása alapján május 27-én a COHAFÁ munkacsoport döntött a jelenlegi egyezmény egy évvel történő meghosszabbításáról is.

II.2.4 Válságok kezelése

Dosszié tartalma:

A COHAFÁ munkacsoport hatásköréből fakadóan, a soros elnökségnek mindig készen kell állnia az aktuális humanitárius válságok és természeti katasztrófák esetén történő koordinációra és információcserére, akár rendkívüli ülések vagy telekonferenciák keretében.

Elért eredmény:

A magyar elnökség során a COHAFÁ munkacsoport több alkalommal is foglalkozott aktuális humanitárius válságokkal. Külön kiemelendő a líbiai válság, amelynek kapcsán rendkívüli COHAFÁ-ülésre is sor került március 9-én, valamint számos magas rangú látogatás került előkészítésre a humanitárius helyzet felmérése érdekében. Magyarország ezen kívül tevékenyen járult hozzá az uniós segítségnyújtás koordinációjához (lásd bővebben a váratlan eseményeknél). A május 10-11-i informális COHAFÁ ülés a válságkezelés tapasztalataival is foglalkozott. Bár a Japánt sújtó földrengés és szökőár nem tartozott a klasszikus humanitárius válságok közé, a katasztrófa mérete és a segítségnyújtás változatos formái (humanitárius segélyfelajánlás, polgári védelmi eszközök aktivizálása, katasztrófavédelmi és nukleáris szakértők alkalmazása) miatt szintén napirenden szerepelt. Szudán szintén többször volt napirenden, különösen a délre meginduló migránsok helyzetének kezelése, illetve Abyei városának sajátos helyzete miatt. Az egyes válságok kapcsán megfogalmazott humanitárius üzeneteket először e-mailben, majd május végétől kezdve COREU-n küldte meg a titkárság a többi érintett munkacsoport számára.

II.3 Váratlan eseményekre adott reagálás

II.3.1 Észak-Afrika

A humanitárius válsághelyzet hatásainak enyhítése érdekében:

2011. február 23-án a Magyar Köztársaság Külügyminisztere a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság útján aktiválta az EU polgári védelmi mechanizmusát.

Magyarország 1 polgári repülőgépet biztosított a Líbiában rekedt és távozni szándékozó magyar és külföldi állampolgárok kimenekítésére. (Repülőgép küldése: 97.070 euró, 50%-ban az Európai Bizottság, 50 %-ban a BM finanszírozásában). A magyar repülőgép február 28-án szerencsésen kimenekített 96 főt (24 magyar és 72 külföldi állampolgárt).

Magyarország 1 polgári charterjáratot biztosított a csádi menekültek hazaszállítása érdekében (repülőgép küldése: 52.500 euró, 50%-ban az Európai Bizottság, 25-25%-ban a BM-KÜM finanszírozásában). A bérelt repülőgép április 20-án szerencsésen evakuált 174 fő csádi állampolgárt.

Két sürgősségi egészségügyi humanitárius projekt indult be március 9-én, összesen 51.200 euró értékben (KÜM humanitárius keretből): a projektet végrehajtó magyar humanitárius munkások a tunéziai-líbiai határon lévő menekülttáborok mobil orvosi ellátásában, illetve a kelet-líbiai térségben működő kórházak ellátásában segítenek.

Magyarország tripoli Nagykövetsége képviseli az Európai Uniót és az Amerikai Egyesült Államokat a líbiai hatóságok felé, valamint konzuli koordinációs munkát végez az EU állampolgárai evakuációja során.

Győri Enikő EU-ügyekért felelős államtitkár Kristalina Georgieva humanitárius együttműködésért és polgári válságkezelésért felelős biztossal március 3-án Tunéziába látogatott, amelynek alkalmával a líbiai határ közelében kialakított menekülttábort is felkeresték.

Martonyi János külügyminiszter március 9-én és március 22-24-én Egyiptomban járt a humanitárius helyzet felmérése érdekében, utóbbi alkalommal Cecilia Malmström bel- és igazságügyi együttműködésért felelős biztos társaságában (egy, a líbiai határ közelében létesült menekülttábort is felkeresett).

A BM OKF 2011. február 23-tól összekötő tiszttel erősítette meg az EU brüsszeli Megfigyelő és Információs Központ (EU MIC) koordinációs munkáját, mely intézkedést egészen márciusig fenntartotta.

Március 2-6. között 3 magyar polgári védelmi tiszt dolgozott a máltai brit nagykövetségen létrehozott több-nemzeti műveleti koordinációs központban, szakmai felszereléssel, BM finanszírozással. A törzs feladata az volt, hogy a menekítés bázisáról, Máltáról koordinálja a Líbiában rekedtek légi és tengeri evakuációját.

A BM előkészítette „az észak-afrikai helyzettel kapcsolatos menekültügyi szolidaritási program indításáról” szóló Kormány-előterjesztést, azért, hogy az észak-afrikai, elsősorban a líbiai események nyomán kialakult humanitárius helyzet menekültügyi vonatkozású problémáinak kezelésére – egyes menekültek befogadásával – megoldást találjunk, kifejezve hazánk nemzetközi szolidaritását.

Az EU-nak tett korábbi felajánlásokkal összhangban lehívás esetén a HM biztosítja 3 fő törzsi kiegészítő (Primary Augmentee - PA) részvételét az EUFOR Libya művelet tervező szakaszában, illetve – beindítása esetén - magában a műveletben. Ebből már 1 fő (orvos) lehívásra került, aki 2011. április 20-án megérkezett Rómába és megkezdte munkáját az EUFOR Libya művelet parancsnokságán. A HM ezen felül további 4 fős orvos-csoport kiküldését is tervezi a katonai misszióba.

II.3.2 Japán

A március 11-én Japánban bekövetkezett földrengés és szökőár károsultjai számára 2011. március 28-án tízmillió forint értékű, tartós élelmiszerekből álló gyorssegélycsomagot adott át a kormány nevében Ódor Bálint, a Külügyminisztérium helyettes államtitkára Ito Tecuo japán nagykövetnek Budapesten. A 17,6 tonnányi, instant leveseket, őszibarackkonzerveket, csokoládés almaszirmot és csokoládét tartalmazó segélycsomagot a japán hatóságok kérései alapján állítottuk össze. A segélycsomagot a többi európai uniós tagállam felajánlásaival összehangolva Miyagi körzetbe juttattuk el.

II.3.3 Jemen

Martonyi János külügyminiszter a helyzet romlása miatt bolgár kérésre június 3-án aktiválta a polgári védelmi mechanizmust a Jemenben élő és Jement elhagyni akaró EU-s állampolgárok evakuálására.

III. A magyar érdekérvényesítés szempontjából kiemelkedő jelentőségű dossziék a lengyel elnökség alatt

III.1 EU/USA párbeszéd a fejlesztési együttműködésről

A június 13-ai, felsőszintű (miniszteri) találkozó tükrében fontosnak tartjuk a kiválasztott országokban („*pilot countries*”) az élelmezésbiztonság és klímaváltozás kezelése terén elért fejlesztési együttműködés további elmélyítését, a Millenniumi Fejlesztési Célok, különösen a globális egészségügy terén való együttműködés továbbvitelét és annak megvizsgálását, hogy a fejlesztéspolitika és a biztonság közötti kapcsolódás terén milyen közös normarendszert tudnánk kialakítani.

A segélyhatékonysági munkaterv kidolgozása és mindkét fél általi elfogadása nem csupán a busani magas szintű segélyhatékonysági konferenciára való felkészülés jegyében bír kiemelkedő jelentőséggel, hanem azért is, mert nagy előrelépésnek számít, hogy az EU és az USA közötti együttműködés gördülékenységét akadályozó számos eltérő megközelítés (pl. világkereskedelmi ügyekben) mellett ebben a kérdésben sikerült közös platformra helyezkednie a két félnek.

III.2 Az EU NEFE politikájának jövőjéről folyó vita

A témában az Európai Bizottság által kiadott Zöld Könyv társadalmi vitája, majd a HU PRES alatt politikai szinten (KÜT) folytatott diskurzus alapján a Bizottság által 2011 második felében elkészítendő Közlemény megvitatása és az annak alapján elfogadandó Tanácsi Következtetések.

III.3 A külkapcsolati pénzügyi eszközök jövőjéről és a költségvetési támogatásokról szóló vita

A Bizottság a „What funding for EU external action after 2013?” címet viselő Zöld Könyvének 2011 első felében lezárt társadalmi vitáját követően a következő pénzügyi perspektívához (MFF) kapcsolódóan 2011 őszén megjelenteti a külkapcsolati eszközök jövőjére (a 2013 utáni időszakára) vonatkozó javaslatait tartalmazó közleményét. Ez fogja megalapozni az új MFF alatt létrehozandó pénzügyi eszközökre alkalmazandó jogalkotási eljárást. Ehhez és az az EU NEFE politikájának jövőjéről folyó vitához kapcsolódik a költségvetési támogatásokról szóló közlemény is, melynek megjelenése szintén 2011 második felében esedékes. Ez utóbbi támogatási forma egyre fontosabb szerepet tölt be az alkalmazott támogatási formák között. Számos érv szól a használata mellett, ugyanakkor a potenciális előnyök és hátrányok megítélésében és kezelésében komoly nézeteltérések vannak a tagállamok között.

Budapest, 2011.06.24.